

Проект РВР – Кращі практики

Законодавство, спрямоване на інституційні зміни

Про результати роботи проекту РВР, яких він досяг разом зі своїми партнерами в Закарпатській та Запорізькій областях, було написано досить багато. Внесок, зроблений проектом РВР на національному рівні для забезпечення сталого інституційного розвитку регіонів України, проявився головним чином у внесенні змін до чинного законодавства. Деякі проекти технічної допомоги, які впроваджуються в сфері місцевого та регіонального розвитку, працюють переважно на регіональному рівні, в той час як проект РВР бачить однією з передумов успішних інституційних змін в наданні допомоги одночасно і на національному, і на регіональному рівнях.

Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів”

Український парламент прийняв цей важливий закон у вересні 2005 року, у перший рік роботи проекту РВР. Розробка та прийняття цього Закону були ініційовані Міністерством економіки України (МЕУ) з метою гармонізації інструментів та політики регіонального розвитку з країнами ЄС, що сприятиме й підвищенню ефективності використання допомоги, яку ЄС надає Україні, шляхом впровадження різних проектів та програм.

У порівнянні з українським законодавством радянських часів цей закон пропонує дві важливі новації. **По-перше**, новий закон розглядає регіон радше як важливий суб'єкт економічної діяльності, аніж просто адміністративно-територіальну чи політичну одиницю певного рівня підпорядкування. Під примноженням економічного потенціалу регіону розуміють інтегрований підхід, що передбачає скоординований та спрямований самими регіонами соціально-економічний розвиток, на противагу серії слабо дотичних між собою галузевих програм, розроблених та впроваджуваних окремими центральними міністерствами.

По-друге, цей закон має вивести процес державної підтримки регіонів на новий рівень, що сприятиме більшій прозорості процесу розподілу бюджетних коштів. Для України це реальна можливість позбутися старої звички “вирішувати питання за закритими дверима”, коли деякі інфраструктурні проекти отримують підтримку виключно на підставі “кулуарних домовленостей”. Виконання цього закону стане вирішальним кроком на шляху до кращого врядування.

Введення закону в дію

Верховна Рада – парламент України

Проект РВР надає МЕУ підтримку щодо введення в дію нового закону. Беручи до уваги новизну ряду положень нового закону, були побоювання, що він не запрацює. Проте, завдяки тому, що проект РВР здійснює свою діяльність як на

національному, так і на регіональному рівнях, вдалося створити унікальний зв'язок між положеннями закону та їх

втіленням на місцях – у Закарпатській та Запорізькій областях.

П'ять кроків на шляху до кращого врядування

1. Нові методичні рекомендації щодо розробки стратегій регіонального розвитку

На виконання нового закону МЕУ підготувало методичні рекомендації щодо розробки стратегій регіонального розвитку областями. Хоча рекомендації були ґрунтовними їх застосування виглядало проблематичним через брак практичного досвіду застосування даних методичних рекомендацій в Україні. Також, методичні рекомендації приділяли недостатньо уваги питанням залучення зацікавлених сторін до процесу стратегічного планування, питанням моніторингу та оцінювання реалізації стратегій, містили інші недоліки. Bazуючись на успішному досвіді залучення представників влади всіх рівнів, місцевого бізнесу та громадськості до процесу розробки та реалізації стратегій у Закарпатській та Запорізькій областях, експерти проекту РВР запропонували МЕУ доопрацьований варіант методичних рекомендацій, які будуть запропоновані до використання при розробці стратегій регіонального розвитку.

2. Нові практичні інструменти реалізації стратегій

Спочатку існував скепсис щодо доцільності застосування методик стратегічного планування, запозичених в країнах Західної Європи та Північної Америки, та їх дієвості. Деякі області розробили стратегії лише тому, що цього вимагав новий закон, і поклали їх “на полицю”. Проект РВР ініціював в Закарпатській та Запорізькій областях навчальну програму з управління проектами та впровадження стратегій для спеціалістів обласних та районних державних адміністрацій, яка готувала їх до практичної реалізації стратегій у співпраці з представниками місцевого бізнесу та громадськості. На тлі фінансової кризи головним досягненням цієї програми було те, що вона продемонструвала, яким чином професійно розроблені інноваційні проекти можуть сприяти залученню інвестицій в економіку областей. За сприяння проекту РВР в 2009 році реалізовувалось понад 40 таких проектів. Наразі успішний досвід впровадження проектів розповсюджується за межами Закарпатської та Запорізької областей.

3. Нові процедури щодо розробки та оцінювання інвестиційних проектів у відповідності до міжнародних стандартів

Прийняття нового закону, що зобов'язує всі регіони чітко визначити свої інвестиційні пріоритети, виходячи зі своїх стратегій розвитку, було спробою реформувати стару систему державних субвенцій з метою спрямування обмежених фінансових ресурсів на подолання основної проблеми України – руйнування основних об'єктів інфраструктури. Крім коштів з державного бюджету для вирішення цієї проблеми потрібне фінансування із зовнішніх джерел, але це вимагає нових навичок з підготовки інвестиційних проектних пропозицій.

У 2008 – 2009 роках, проект РВР провів декілька семінарів з підготовки інвестиційних проектних пропозицій відповідно до стандартів міжнародних фінансових організацій, в яких взяли участь понад 50 спеціалістів з двох міністерств та пілотних областей проекту. В результаті цього було розроблено 22 інфраструктурні проекти, спрямовані на покращення водопостачання, відводу стічних вод, енергозбереження в системі опалення та модернізації системи громадського транспорту. Два проекти вже мають підтвердження від ЄБРР щодо фінансування, інші знаходяться на стадії переговорів.

4. Нова підтримка депресивних територій

До 2009 року, уряд України мав певні труднощі з визначенням критеріїв депресивних територій, а також з процедурами виділення їм допомоги з держбюджету. Проблема занепаду моно-індустріальних міст є досить поширеною в Україні, тому кожен депутат намагається привернути увагу і здобути підтримку для свого регіону.

Проект РВР та МЕУ працювали два роки над пошуком практичного рішення, яке допоможе вирішити цю проблему. Експерти з України, Канади та Східної Європи разом провели аналіз міжнародного досвіду в сфері розробки інструментів, спрямованих на підтримку депресивних територій, а проект РВР організував ряд семінарів для обговорення можливості використання такого досвіду в Україні. МЕУ позитивно оцінило цей внесок

проекту РВР. В червні 2009 року були прийняті зміни до Закону «Про стимулювання розвитку регіонів» від 2005 року. Тепер в Законі міститься чітке визначення та наводяться критерії депресивності територій.

5. Угоди щодо регіонального розвитку

Угода щодо регіонального розвитку між Кабінетом Міністрів України та обласними радами є найважливішою інновацією, тому що завдяки їй на інституціональному рівні вводиться в дію принцип рівноправного партнерства. Згідно умов такої угоди регіони, що мають гарно розроблені стратегії середньострокового розвитку (5-7 років) та пакети інвестиційних проектів, пов'язаних з ними, можуть обговорювати умови довгострокового фінансування з урядом України. Угода щодо регіонального розвитку є ще одним кроком до переходу державного фінансування від схеми спрямування коштів “від центру до регіону” до застосування інтегрованого підходу, в якому головну роль відіграє область.

Без перебільшення можна сказати, що проект РВР зробив великий внесок у реалізацію Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» шляхом розробки практичної моделі з підготовки та реалізації стратегій регіонального розвитку, та підвищення спроможності регіонів розробляти інвестиційні проекти згідно міжнародних стандартів.

Верховна Рада – парламент України

Інформація про проект

Проект "Регіональне врядування та розвиток" розрахований на 5 років (2005-2010) і реалізується Канадським інститутом урбаністики за підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку. Проект сприяє залученню громадськості до регіонального врядування, надання можливості громадянам та громадам самим творити своє майбутнє та зробити розвиток свого регіону сталим.

КАНАДА

вул. Західна Річмонд 555, офіс 402
а/с 612, Торонто, Онтаріо, М4V 3B1
email: cui@canurb.com
тел.: 416.365.0817
факс : 416.365.0650
www.canurb.org

УКРАЇНА

Трьохсвятительська 3, офіс 60, Київ 01001
email: info@rdg.org.ua
тел.: + 38 044 390 70 87
факс: +38 044 278 07 14
www.rgd.org.ua

Canadian International
Development Agency

Agence canadienne de
développement international

CANADA-UKRAINE
REGIONAL GOVERNANCE AND
DEVELOPMENT PROJECT

КАНАДА-УКРАЇНА
ПРОЕКТ «РЕГІОНАЛЬНЕ
ВРЯДУВАННЯ ТА РОЗВИТОК»

Canadian
URBAN
Institute